

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščenke in upokoјence.

Uradniške zbornice

Ker v Avstrijski republiki vlada na podlagi nove ustave že delj časa pripravlja preosnovo celotne upravne ureditve in to na podlagi stanovskih zastopstev, se vsi avstrijski stanovi resno pripravljajo na organizacijo svojih vrst. Tako so tudi javni uslužbenec, združeni v Zvezi javnih nameščenec, izdelali načrt za ustanovitev uradniške zbornice, ki naj bi predstavljala vrhovno zastopstvo celokupnega stanu avstrijskih državnih uslužbencev in upokoјencev. Osnutek tega zakona po ureditvi uradniške zbornice je »Reichsverband der öffentlich Angestellten« že predložil vsem odločujočim činiteљem.

Ker so razmere državnega uslužbenstva v Avstriji precej slične našim, ne bo odveč, če v naslednjem podamo v informacijo naših strokovnih društev kratek pregled smernic in načel, katera vsebuje omenjeni predlog za ta zakonski načrt.

Za vse ozemlje Avstrije naj se ustanovi posebna »Zbornica za javne nameščenke«, katero bomo na kratko imenovali »uradniška zbornica«. Njen namen je varovanje skupnih interesov vseh uslužbencev, zaposlenih pri upravi zvezne države, dežel, občin in drugih javnopravnih teles. Njen cilj je pospeševanje in dviganje socialnega in gospodarskega položaja celokupnosti navedenih nameščenec. V vsaki deželi se ustanovi poseben pokrajinski odbor kot nekaka podružnica uradniške zbornice, ki imej sedež na Dunaju.

Uradniška zbornica, ki je samostojno pravno telo, katero more posedovati premoženje kakršnekoli vrste, vrši zlasti naslednje posle:

1. razpravlja o željah in predlogih glede vseh zadev, ki se tičejo aktivnih in upokoјenih javnih nameščenec;

2. predlaga oblastvom in zakonodajnim telesom poročila, mnenja in predloge, zlasti o ureditvi službenega razmerja, uslužbenskega in plačilnega prava, o zavarovanju uslužbencev in o vseh gospodarskih zadevah, ki se tičejo javnih nameščenec, zlasti o predmetih stanovanjske zaščite, ljudske prehrane, javnega zdravstva in narodne izobrazbe;

3. podaja mnenja o zakonskih načrtih in predpisih, ki se tičejo stanu javnih uslužbencev;

4. podaja strokovna mnenja o ureditvi javne uprave, o ustanavljanju in organizaciji javnih zavodov in naprav;

5. sodeluje pri ukrepih oblastev, namenjenih dviganju družabnega in gospodarskega stanja javnega uslužbenstva, kjer to zakoni predpisujejo;

6. pošilja zastopnike v druge korporacije in jim predlaga mnenja oz. predloge;

7. vodi statistiko poklicnih in strokovnih organizacij, vodi sezname o številu in kretanju javnih uslužbencev in sodeluje pri ugotavljanju državnega in gospodarskega položaja istih;

8. ustanavlja in upravlja potrebne zavode in ustanove za posredovanje dela, za skrbstvo v korist zdravja, za preskrbo javnih nameščenec in njihovih družin in za pospeševanje splošne duhovne in telesne, zlasti strokovne izpopolnitve;

9. sodeluje pri nadziranju vseh ustanov socialnega in gospodarskega značaja, namenjenih javnim uslužbenecem.

Vsako leto pošlje zbornica izčrpno poročilo o svojih opažanjih vladi hkrati s poročilom o ukrepih, storjenih za izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja javnih uslužbencev.

— Pokrajinski odbori vrše iste posle na svojem ozemlju.

Uradniška zbornica je podrejena nadzorstvu vladnega predsednika in mora tudi drugim državnim in javnim oblastvom podajati na zahtevo zaželeno pojasnila in jih podpirati. Vsi načrti državnih oz. pokrajinskih zakonov, ki se tičejo gospodarskih ali pravnih interesov uslužbencev, ali ki zadevajo vprašanja službenega razmerja ali organizacije uprave, se morajo pred predložitvijo zakonodavnim telesom poslati uradniški zbornici oz. krajevno pristojnemu pokrajinskemu odboru. Prav tako so vsa državna in samoupravna oblastva ter zbornice za delo, trgovino in industrijo, delavske in kmetijske zbornice ter socialno zavarovalni zavodi dolžni, da nudijo uradniški zbornici potrebne podatke in jo v delu podpirajo.

Za javne uslužbenke se smatrajo nameščenke zveze (države), nameščenke dežel, občin in uslužbenke drugih javnopravnih teles. Upokoјenci pripadajo k tisti sekciji zbornice, kamor bi pripadali kot aktivni.

Zbornica je sestavljena iz štirih odsekov, katere volijo pripadniki določenih uslužbenskih skupin. Zbornico tvori 80 članov, njene pokrajinske odbore pa po številu dotičnega uslužbenstva 12 do največ 30 članov. Kako se to število porazdeli na posamezne odseke, bo uredila volilna uredba, katero izda vlada.

Posel zborničnega člana je časten in brezplačen, povrnejo se pa članom dejanski izdatki, potrebni za izvrševanje njihovega posla. Člani se volijo z neposrednimi tajnimi volitvami na 4 leta in to po predpisih, veljavnih za volitve v druga zakonodajna telesa. Voli se po strokovnih odsekih, od katerih vsak tvori posebno volilno enoto.

Pravico voliti imajo vsi javni nameščenki, stari nad 24 let, ki imajo pravico voliti v druge javnopravne zakonodajne korporacije in so ob razpisu volitev najmanj dve leti v javni službi. Pasivno volilno pravico imajo vsi javni nameščenki, stari nad 30 let, z več kot 5 leti javne službe in ki pripadajo odseku, v katerem kandidirajo. Vselej mora vsaj 70% vseh izvoljenih pripadati v vsakem odseku aktivnim uslužbenecem.

Če se pojavijo okoliščine, ki bi bile preprečile izvolitev zborničnega člana, mora isti biti iz zbornice izločen. Če se proti članom uvede kazenska preiskava, ki bi povzročila izgubo pasivne volilne pravice, ne sme dotični član do konca preiskave izvrševati svojega mandata. Istega izgubi tudi član, ki hudo zanemarljivo dolžnost ali je neopravičeno trajno ne izvršuje. Izgubo članstva izreče zbornica z dvotretjinsko večino. Na mesto izločenega člana vstopi njegov namestnik.

Zbornični člani uživajo v tem svojstvu imuniteto. Zaradi izjav ali dejanj, izvršenih v svojstvu zborničnega člana, se ne more uvesti niti disciplinsko niti kazensko postopanje.

Zbornica izvoli izmed sebe z navadno večino glasov predsednika za dobo dveh let, prav tako pa vsak odsek načelnika za isto dobo. Načelniki odsekov so hkrati namestniki predsednika in tvorijo z njim načelstvo. Izvolitev načelstva mora potrditi vlada, ki zapriseže tudi te zbornične funkcije, da bodo svoje naloge vestno izvrševali.

Načelstvo je odgovorno za izpolnjevanje zakonskih predpisov, zlasti da se ne prekorači delokrog zbornice in za izvrševanje njenih sklepov. Če načelstvo misli, da ne more prevzeti

odgovornosti za izvršitev nekega sklepa, se sme obrniti na nadzorno oblastvo zaradi odločitve. Načelstvo sklepa z večino glasov, predsednik odloča. Zbornični tajnik ima posvetovalni glas. Predsednik vodi celotno poslovanje in je zakoniti zastopnik zbornice.

Da more uradniška zbornica pravilno in veljavno sklepati, mora biti navzoča vsaj polovica članov, ki sklepajo z večino glasov; predsednik dirimira. Zbornica more postaviti posebne pododseke, ki se pečajo z natančno določenimi predmeti. Poslovanje ureja poslovnik, katerega sprejme zbornica in ga vlada potrdi. Vsak odsek o svojih zadevah samostojno razpravlja in predloži sprejete sklepe plenumu. Če zbornica tak predlog odkloni, ga sme odsek kot minoritetni votum sporočiti zakonodajnim telesom in oblastvom. Odseki morejo, če zbornica tako sklepe, posamezne zadeve samostojno reševati. Vse zbornične posle vodi strokovno izobražen plačan tajnik, ki ne sme biti zbornični član. Postavlja ga zbornica na predlog načelstva, enako kot vse ostale zbornične uslužbenke. Zanje se sestavi posebna uradniška pragmatika.

Za ustanovitev uradniške zbornice (oz. pokrajinskih odborov) pokrije stroške vlada, občine so dolžne zbornici nuditi brezplačne potrebne prostore. Vse izdatke za zbornico nosi celokupnost vseh v nji zastopanih javnih uslužbencev, stroške pokrajinskih odborov pa javno nameščenstvo dotične pokrajine. O letnem proračunu sklepa zbornica na predlog načelstva, katerega mora predhodno odobriti nadzorno

oblastvo. Zbornica razdeli skupno vsoto potrebščin sorazmerno med odseke po številu mandatov, odseki pa obremene sorazmerno uslužbenstvo, ki jim pripada. Te doklade se pobirajo od javnih uslužbencev kot posebni odtegljaji od plač oz. pokojnin in jih morajo izplačilne blagajne nemudoma dostavljati zbornici.

Če zbornica ali pokrajinski odsek neredno vrše svoje naloge, če prekorači svoj delokrog ali pa če se število zborničnih članov toliko zmanjša, da ne more več zbornica redno poslovati, jo sme vlada razpustiti. Nove volitve se morajo razpisati najkasneje v 3 mesecih. Dotle vodi posle komisar, katerega postavi nadzorno oblastvo.

Za posvetovanje o posameznih stanovskih zadevah more zbornica člane nekega odbora iz zbornice in pokrajinskih odborov sklicati na posebno zborovanje, kateremu se pritegnejo zastopniki prizadetih društev dotične stroke. Prav tako more zbornica skupno razpravljati z drugimi stanovskimi zbornicami oz. zastopstvi. Z njimi izmenjuje takoj po sprejemu oz. predložitvi svoje sklepe oz. osnutke.

Ker je v današnjih časih vprašanje stanovskega zastopstva zmerom aktualnejše, smatramo, da je treba, da se naše strokovne in stanovske organizacije prično resno pečati s tem vprašanjem. Za nas drž. uslužbenke in upokoјence je — zlasti po izkušnjah zadnjih časov — potreba lastne zbornice, ki bi varovala vsaj naše skupne najvitalnejše koristi, moralne in gmotne, murna in vsakomur očitna.

Ugodnostna odmera pokojnin v službi poškodovanim

Neki poštni zvaničnik je bil na službenem potovanju kot ambulančni uslužbenec leta 1922. ob železniški nesreči tako poškodovan, da navzlic ponovljeni operaciji ni bil več sposoben za dotedanjo službo, temveč je kasneje mogel opravljati samo še lažje posle. Njegovo slabo zdravstveno stanje ga je prisililo, da je leta 1932. moral predčasno stopiti v pokoj. Ob ti priliki je zaprosil, da se mu za pokojnino prizna zaradi poškodb, dobljenih v službi, še 10 let v smislu § 118. u. z. Prometno ministrstvo mu je pa prošnjo zavrnilo, češ, da nesposobnost za službo ni nastopila neposredno po poškodbi. Proti ti odločbi je navedeni zvaničnik vložil tožbo na državni svet, ki mu je ugodil. Utemeljevanje razsodbe zaradi načelne važnosti objavljamo še enkrat. Glasi se:

»Po § 118. uradniškega zakona iz leta 1931. se more državnemu civilnemu uslužbencu, ki se brez lastne krivde pri državnem poslu ali povodom takega posla tako poškoduje, da postane zaradi dobljenih ran ali poškodb nesposoben za nadaljnjo službo, za katero bi se po svoji usposobljenosti in dotedanjem položaju mogel uporabiti, za pokojnino priznati preko časa, katerega je dotedaj odslužil, še 10 let.«

Bistveni pogoj za uporabo tega zakonskega predpisa je, kar se iz samega besedila vidi, da je rana ali poškodba, dobljena pri izvrševanju državnega posla ali povodom istega imela za posledico nesposobnost za nadaljnje službovanje. Zakon torej ne zahteva, da je nesposobnost za nadaljnjo službo nastopila tedaj, ko je uslužbenec dobil poškodbe ali rane. Poglavitno je, da postoji vzročna zveza med poškodbo in prestankom službe, t. j. da služba preneha zaradi posledic te poškod-

be ali rane, nebištevno pa je da-li se je to dogodilo neposredno po poškodbi ali kasneje.

Glede tožitelja je komisija ugotovila, kar se v izpodbijani odločbi in odgovoru na tožbo priznava, da je neozdravljivo bolan zaradi poškodbe hrbtenice in trebušnih organov, katere poškodbe je zadobil pri železniški nesreči dne 13. febr. 1922. na službenem potovanju iz Ljubljane v Zagreb v svojstvu uslužbenca ambulančne pošte, in zaradi katere je bil kot nesposoben za nadaljnjo službo upokoјen.

Ker stoje stvari tako, izpolnjuje tožitelj glavni pogoj za ugodnost iz § 118. u. z. — nesposobnost za nadaljnjo službo kot posledica poškodb, dobljenih pri službenem poslu, — a ker je z izpodbijano odločbo bil zavržen samo iz razloga, češ, da tak pogoj ni izpolnjen, ker nesposobnost ni nastopila neposredno po poškodbi, se mora izpodbijano rešenje razveljaviti v smislu čl. 26. zak. o drž. svetu in uprav. sodiščih. —

O tem primeru in o ti razsodbi je naš list v 1. letošnji številki že obširno poročal. Zanimiv je nadaljnji potek zadeve. Na to razsodbo je prometno ministrstvo svojo prvotno odločbo spremenilo oz. razveljavilo in predlagalo všteti 10 let v pokojnino, toda finančni minister je proti pričakanju svoj pristane k vštetu odklonil (predzadnji stavek § 118. u. z.), čeprav je državni svet v načelu razsodil, da gre pravica do vštetja uslužbencu neglede na to, da je poškodba šele kasneje povzročila popolno nesposobnost za službo. V konkretnem primeru gre za minimalno razliko 8% zadnje aktivitetne plače v korist upokoјenemu zvaničniku t. j. za zvišanje pokojnine od 86.9% na 95%.

Prizadejti zvaničnik je s posebno vlogo prosil državni svet naj v smislu čl. 43 zak. o drž. svetu in uprav. sodiščih izda sam nadomestno odločbo, češ, da po čl. 42. cit. zak. »upravna oblastva ne morejo proti tožiteljevi volji nič ukreniti, kar bi nasprotovalo izvršnim in obveznim razsodbam državnega sveta«.

Na to zahtevo je državni svet izdal naslednjo negativno odločbo:

»Državni svet je prišel do zaključka, da ni podlage za izdaje zahtevane odločbe na temelju čl. 43. zak. o drž. svetu in uprav. sod. V odločbi sami, izdani zaradi izvršitve omenjene razsodbe državnega sveta, je prometni minister ugotovil, da je N. N. izpolnil pogoj iz § 118. u. z. za priznanje še 10 let za pokojnino. Glede na to je prometni minister pravilno izvršil označeno razsodbo državnega sveta, ker je ugotovil ta pogoj, toda ker je za

priznanje še 10 let potreben tudi še pristavek finančnega ministra in predsednika ministrskega sveta, katerih pristanka pa ni dobil, zato mu tudi ni mogel priznati spornih 10 let za pokojnino.«

Končna posledica vsega tega je ta, da poškodovani uslužbenec, ki je izgubil pri izvrševanju svoje službe zdravje in dobil take telesne poškodbe, da je postal za izvrševanje službe nesposoben in moral zaradi tega predčasno v pokoj, ne dobi popolne pokojnine, čeprav zakon sam nudi možnost, da se mu prišteje k odsluženim letom še 10 let službe. Na ta način je velika ugodnost, katero nudi v tem pogledu drž. uslužbencem uradniški zakon, praktično brez pravega pomena, ker je povsem odvisna od pristanka dveh upravnih činiteljev. Tu bi bilo treba zapeljivijejši zakonskih sankcij, da bi se pravica pridobila avtomatsko brez nadaljnjih upravnih aktov.

Draginja in minimalne cene

Na nedavnem gospodarskem zborovanju stalne delegacije avstrijskih konzumentskih organizacij se je mnogo razpravljalo o določevanju najnižjih (minimalnih) cen, katere predpisuje avstrijska vlada za posamezne predmete vsakdanjega življenja, zlasti za najvažnejša živila, z namenom, da zjamči proizvajalcem, da za svoje proizvode dobe povrnjene vsaj dejanske stroške. O tem važnem problemu, ki more močno vplivati na podražitev najpotrebnejših živil in s tem na naraščanje druginje, bomo podali nekaj poglobitvenih podatkov.

S koncem jeseni leta 1932. je vrsta predmetov vsakdanje potrošnje, med njimi tudi več vrst živil, v ceni precej padla. To je le naravna posledica zmanjšane konzuma in dokazuje pravilnost temeljnega načela narodnega gospodarstva, da pri padajočem povpraševanju morajo pasti cene ponujane blaga. Ker pa dohodki posameznikov neprestano padajo, ni mogoče, da bi producenti dobili za svoje izdelke neko določeno vrednost, niti ne tiste cene, ki bi jim zjamčila povrnitev produkcijskih stroškov. Ker to torej ni več neobhodno zjamčeno, so posamezne vlade, med njimi zlasti avstrijska, skušale priskočiti producentom na pomoč s tem, da določajo številnim izdelkom najnižje cene, izpod katerih se dotično blago ne sme prodajati oz. kupovati.

Pokazalo se je pa kmalu, da so ti ukrepi neprimerni in nezadostni. V pre mnogih primerih namreč te oblastveno določene minimalne cene ne varujejo producentov, temveč le trgovce, ki so pa le posredniki v blagovnem prometu. Da bi se pa trgovcem, ki nimajo narodno-gospodarsko tolikšnega pomena kot proizvajalci, moral z oblastvom zjamčiti določeni dobiček, za to pa s socialnega stališča ni potrebe.

V Avstriji so uredili cene najprej mleku. Tako velja n. pr. 1 liter mleka

na Dunaju 47 grošev, izven Dunaja 42 do 46 grošev. Razlika med ceno, katero plača konzument in ceno, katero prejme proizvajalec, to je kmet, je zelo velika. Konzument plača 47 grošev, proizvajalec pa dobi za liter mleka samo 27 grošev. Iz te nesorazmerne razlike med obema cenama je razvidno, da ta zaščita proizvajalcu prav za prav le nič ne koristi.

Iz statističnih podatkov o sedanjih in prejšnjih potrošnji mleka v Avstriji je razvideti, da navzlic varstvenim ukrepom konzum mleka silno pada. V zadnjih štirih letih se je prodalo za 30% manj mleka, sladkorja pa za 20% prejšnje količine manj. Obe številki jasno kažejo, da je padec teh dveh važnih živil mnogo večji, kakor je v splošnem nazadovanje konzuma, ki izkazuje samo 11% povprečno znižanje. To dejstvo je dokaz, da konzumentom navzlic vsi zdravstveni škodi, ki jim izvira iz tega, ne preostane nič drugega, kot da se napram previsokim cenam varujejo z edinim sredstvom, ki jim je na razpolago, to je z — omejitvijo konzuma.

Nazadovanje konzuma kave je v Avstriji še občutnejše. Doseglo je že 45% v enem samem letu. Poglavitni razlog bo seveda razen splošnega padca dohodkov še nenavadno zvišanje carin in prometnega davka. V prvih osmih mesecih leta 1933. je napram istemu času leta 1932. padel uvoz kave v Avstrijo za 2.600.000 kg, kar ima za posledico, da so se dohodki od carine na kavo znižali v tem razdobju za 2 milijona šilingov. To je najboljši dokaz, da previsoko obremenjevanje važnih predmetov vsakdanje potrošnje ne doseže več fiskalnega cilja, temveč povzroča ravno marobe le, da državni dohodki padejo. Konzumenti se morajo pač ustrezno s svojimi dohodki omejiti v konzumu takih predmetov. — Tudi glede drugih živil bi se moglo navesti slične pojave, tako glede moke, kruha itd.

Za točnejši pregled položaja v Avstriji navedemo, da je znašal lani v avgustu indeks trgovine na debelo 108.4, meseca novembra pa 108, indeks trgovine na drobno pa 141.9 napram

142.6. Indeks življenjskih stroškov je nasprotno znašal za ista meseca 105.2 in 105.4, kar znači, da se v Avstriji stroški za preživljanje polagoma dvigajo.

Težnje nastavnikov meščanskih šol

Začetek julija se je vršil v Splitu redni občni zbor učiteljev meščanskih šol, organiziranih v Združenju nastavnikov meščanskih šol. Zborovanje je vodil predsednik g. J. Rukavina iz Zagreba. Udeležili so se kongresa zastopniki oblastev, mestne občine in sosednih strokovnih organizacij.

Na zborovanju so podali društveni funkcionarji običajna poročila, ki so bila vsa odobrena. Sprejeta je bila nato obširna resolucija, v kateri so združene vse težnje in zahteve učiteljstva meščanskih šol. Najvažnejše izmed njih navajamo v slednjem:

Zakon o meščanskih šolah naj se čimprej spremeni skladno s predlogom Združenja, ker je dosednji zakon nepopolen zlasti glede osebnih prejemkov. Tudi naj se takoj sprejme učni načrt za meščanske šole in naj se že letos uvede.

Zniža naj se število nalog, pouk naj se prične in konča kakor na srednjih šolah in naj za zaključni izpit velja zadnji pravilnik za srednje šole. Ministrstvo naj izposluje, da bodo običine izpolnile dolžnosti glede zidanja in vzdrževanja meščanskih šol.

Za meščanske šole naj se uvedejo posebne tiskovine, izpričevala in knjige. Če učenci opravijo dopolnilni izpit, naj se jim dovoli prestop v ustreznih razred srednje šole. Dovolj naj se jim tudi obiskovanje učiteljskega in drugih srednjih strokovnih šol, enako kot dijakom srednje šole z nižjim tečajnim izpitom.

Vsako leto naj se pošlje več nastavnikov v inozemstvo zaradi nadaljnje strokovne izobrazbe. Za nadzorovanje meščanskih šol naj se postavlja samo strokovnjaki, ki poznajo strokovno delo meščanskih šol. Pri prosvetnem ministru naj se osnuje poseben odsek za meščanske šole, enako pri banskih upravah, in naj bodo šefi izbrani iz učiteljstva meščanskih šol.

Nastavnikom je zagotoviti stalnost v službi, prazne službe naj se pa odvajajo samo z razpisom. Ocena nastavnikov naj bo javna, da se omogoči ocenjenecem pritožba. Uredba o znižanju prejemkov naj se glede nastavnikov mešč. šol ukine oz. omili. Napredovanje naj se olajša in naj se učiteljem osnovnih šol, ki so pridržani mešč. šolam, izplačujejo tudi stanarine.

Spomenica narodnih železničarjev

Na letošnjem občnem zboru Združenja jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev, ki se je ob koncu junija vršil v Subotici, je bila sprejeta sledeča spomenica:

»Gospodu prometnemu ministru, Beograd!

Šestnajsti državni kongres je naša organizacija priredila v dne 22. do 26. junija t. l. v Subotici. Na tem kongresu je bilo občutiti hudo bol vseh kategorij železniške službe zaradi slabega gmotnega položaja železničarjev in brodarjev, zlasti še delavcev, kakor tudi zaradi določb v novem pravilniku o voznih ugodnostih. Po mučnem in napornem tridnevnom delu je kongres sklenil, da Vas prosimo in obvestimo, da je položaj železničarjev in brodarjev danes mnogo težji kot kadajkoli od zedinjenja do danes, ker so naši tovariši delavci ostali brez minuma za vzdrževanje lastnega življenja in življenja svojih družin, z novim pravilnikom o brezplačni in ugodnostni vožnji smo pa izgubili pravico, katere nismo uživali samo teh 15 let, temveč tudi že pred vojno pri vseh tedanjih železniških ustanovah.

V zakonu o državnem prometnem osebju je jasno določeno, da imajo uslužbenci razen pravice do izkorišćenja treh brezplačnih vozovnic tudi pravico, da se poslužujejo ugodnosti režijske vožnje, kar pomeni, da je novi pravilnik to pravico v škodo uslužben-

cev odpravil, ker se ugodnosti polovične in četrtinske vožnje ne morejo smatrati za režijsko vožnjo, temveč samo znižanje pod četrtino cene, češar pa novi pravilnik nikjer ne določa.

Navedeno je povzročilo, da so zastopniki ki so se udeležili kongresa, kot zaključek dela na tem zborovanju sklenili tole:

1. Osrednje vodstvo združenja naj poslednjič poskusi odločujoče činitelje prepričati o pravem in hudem današnjem položaju železničarjev in brodarjev in o potrebi, da se nujno ukrene, kar je treba, da se to stanje popravi, in sicer:

a) s spremembo novega pravilnika o brezplačni ugodnostni vožnji in s tem, da se odvzete ugodnosti povrnejo, s čimer si bodo železnice povečale dohodke;

b) s tem, da se delavski pravilnik z vsemi določbami v celoti uveljavi, in c) da se izdela nov predlog zakona o drž. prometnem osebju po pripombah in predlogih Združenja.

2. Če bi osrednje vodstvo Združenja ne moglo doseči, da se ugodi prvi zahtevi — vnovično priznanje odvzetih ugodnosti — v roku mesec dni, mora v mesecu avgustu t. l. sklicati izreden kongres Združenja z dnevnim redom: odločitev o nadaljnjem obstanku Združenja. Do tega roka morajo oblastni odbori in pododbori izvršiti vse potrebne priprave.

Jales Lemaître:

Moč domišljije

Tisti večer, ko je velika tragedija Kornelija Tosti dala sredi tretjega dejanja Fredegonde spustiti zastor — ne morda zaradi omedlevice ali živčnega napada, temveč ker se je začutila trudno, neozdravljivo trudno, ker je meča niso več nosila, ker se ji je glas ustavljal v grlu, kratka, ker je bila stara petdeset let in ker ni mogla prenašati več vsega tega — se je vrnila domov. Niti toliko moči ni imela, da bi bila slekla odrsko oblečilo in sama v svoji pretirano gotski sobi se je zrušila pred velikim zrcalom na pet kril, ki je odsevalo podobo grozotne, strašne Fredegonde, z mrtvaško glavom med dvema težkima plavima kitama (ki nista bili njeni). Kornelije se je polastil silovit obup.

Dolgo se je jokala in šele proti zori se je zagnala na posteljo, kar počez, še zmerom v svoji merovinski obleki, da ji je kita padala prav do tigrove kože, ki je ležala pred posteljo.

Drugi dan je zdravnik že stotič izjavil, da se mora bolnica odpovedati gledališču in da bi komaj mogla za slovo odigrati še

ulogo v »Melissandri«, katero je sloviti dramaturg Eusebio Nasone pisal zanjo.

In tokrat je Kornelija verjela zdravniku.

Tako torej, zmagoslavna popotovanja križem Evrope, Amerike in Azije, mladina daljnih mest, ki ji je izpregleda vozove, morje rdeče od obljetih rož vse nazadnje slavnostne ladije v stockholmskem pristanišču, pa drugod belo podloženi površniki kavalirjev, s katerimi so ji pregrinjali tla ob izhodu iz gledališč, opojnost množice, ki so jo nešteto krat klicale pred zastor, da se človek komaj še drži po konci in da pošiljanje poljubke prosi milosti, blaznost poskajanja, podobnega prasketanju neskončnih salv, ki narašča in pojema, prijetna grobost reklame in intervjuov, nebrzdano življenje, razkošno in fantastično, pa tudi intimnejše in plemenitije slasti: radost nad tem, da uresničiš najlepše privide pesnikov, da jim posodiš telo in duha, da čutiš kako zažive v tebi: vsega tega je bilo konec.

In v nekaj letih, morda že čez nekaj mesecev bo spomin nanjo že izbrisan. Kornelija se je spominjala bivših igralč, ki so bile skoro tako slavne kot ona sama, in o katerih ni nihče več govoril in ki so bile

zdaj samo še debele gospe, ki so živele z mački in papagaji sredi majhnih vrtov po florentinski okolici.

Da bi postala taka, potem ko je bila prej kraljica in več kot kraljica, ne, to ni bilo mogoče in ona na to ni pristala. Boljša je smrt, kakor tako strašen padec.

Da, umreti, tako kakor junakinja v drami, ki ne more preživeti svojih sanj ali kakor pravljica carica, ki se, ko izgubi cesarstvo, zaduši s trakom, da ne bi postala zmagalčeva sužnja... Zakaj misel na smrt se Korneliji, kakor vse druge, ni prikazovala drugače, kot odeta v odrsko podobo. Smrt ji je bila odrski »uspeh«, najzanesljivejši, uspeh iz petega dejanja.

Nekega dne torej je na balkonu svoje palače, ki je bil poln Buddhinih kipcev in opic, kjer je bilo vse natrpano z nenavadnimi predmeti, znešenimi z vseh petih delov sveta, in kjer so bili zbrani mladi literatje, ki so stali po kotih, sedeli na preprogah in medvedjih kožah, pregrnjenih po divjanih, dejala Kornelija s pojemajočim glasom:

»Verujete v slutnje...? Jaz, jaz verujem vanje... Nekaj mi pravi, da bom umrla na odru med premijero »Melissandre«.

Dodala je skrivnostno:

»O tem sem prepričana, razumete? Prepričana sem.«

Drugi dan so stale te besede v florentinskih listih in podžgale radovedno pričakovanje, katero je »Melissandra« že vzbujala.

Pričeli so s skušnjami. Kornelija, ki je bila tako zelo slabotna, da se je komaj vlačila k vajam, se je samo še z vso silo svoje napete in drhteče volje mogla vzdržati na nogah.

Junakinja v dramu, zagonetna in moškimi usodna ženska, se — potem, ko je nagradila nešteto zločinov — ob razpletu zastrupi in umrje na odru.

Ta smrt bo, po besedah »Gledališkega vestnika«, višek dela in bo po svoji tragični grozotnosti prekosila sloviti predsmrtni boj Crocette v »Sfingi« ali pa velikega Monetta v »Ernaniju«.

Nekaj dni pred krstno predstavo je Kornelija vzela iz skrinjice zelo čudno stekleničko, ki je bila izdobljena iz smaragda, katerega ji je bil poklonil nekoč neki radža. Nato je vprico mladih literatov, ki so posadali po preprogah, vzela iz zbirke divja-

Prednji sklep je sprejel kongres v veri, da je zahteva tako minimalna, da se more v interesu službe in discipline najti način, da se osebu pomore in to brez posebnih gmotnih žrtvev.

V prilogi nam je čast dostaviti sklep z vsemi pojasnili, iz katerih se jasno vidi v kakšnih težavah in gmotni bedi se danes nahajajo železničarji in brodarji.

Ker verujemo v Vašo pravičnost, Vas prosimo, da izvolite najti način in možnost, da se določbe novega pravilnika o ugodnostni vožnji spremene in da se nam ugodnosti po starem pravilniku vrnejo ter da se delavcem zagotovi delavni čas in vse ostale do-

ločbe zajamčijo, kakor to predpisuje pravilnik o delavcih in pomožnem osebju.

Oziraje se na navedene težave in na to, da novi pravilnik o ugodnostni vožnji stopi 1. julija 1934. v veljavo, Vas prosimo, da se to vprašanje kar najhitreje reši in da izvolite ukreniti, da bomo o ti odločbi obveščeni.

Poročali smo že, da je bilo poglaviti, v prednji spomenici izraženi želji, medtem že deloma ugodeno, ker je bilo železniškemu uslužbenstvu spet priznana pravica do vožnje po režijski ceni, ki znaša 20% normalne vožnje, medtem ko so plačevali železničarji prej samo 10% običajne vožnje cene.

Vestnik

Našim organizacijam. Društva, ki žele, da se vabila na njihove občne zборе, ali sploh kake druge njihove prijave priobčijo v našem listu po večkrat, naj pošljejo toliko izvodov teh naznanil, oziroma vabil, kolikor objav žele. S tem znatno olajšajo delo uredništvu, sebi pa zagotove zanesljivo večkratno objavo.

Reklamacije. Opozarjamo vse p. n. naročnike, da po novih poštinih predpisih reklamacije za neprejte številke lista niso več proste poštnine. Če kaka številka slučajno izostane, naj p. n. naročniki reklamacije na upravništvo lista pravilno frankirajo.

K znižanju prejemkov. Provizionistov monopolske uprave po pojasnilih finančne ministrstva in uprave državnih monopolov ni mogoče smatrati za državne upokojence v smislu določil uradniškega zakona, ker prejemajo svoje prejemke po raznih drugih predpisih, tako tobačni provizionisti po pravilniku o oskrbi delavcev tobačne režeje. Zato se n. pr. tudi provizije upokojenk ljubljanske tobačne tovarne ne smatrajo za dohodke, zaradi katerih bi se po uredbah o znižanju draginskih doklad in ostalih prejemkov moralo odrediti znižanje prejemkov samskih uslužbencev oz. uslužbenk, ki stanujejo pri svojih materah — provizionistkah tobačne tovarne.

Iz organizacije železniških uradnikov. Združenje železniških uradnikov kr. Jugoslavije namerava ustanoviti v Beogradu poseben oblastni odbor, kakor postojita doslej taka odbora v Zagrebu in Ljubljani, osrednji odbor pa v Zagrebu. Zato je bil med železniškimi uradniki v Beogradu izbran novi odbor šestih članov, ki ima dolžnost, da izvrši vse priprave, da se bo meseca oktobra mogel sklicati ustanovni občni zbor novega oblastnega odbora v Beogradu.

Trg Konjice. Z odločbo ministra za notranje zadeve je na podlagi zakona o imenih mest odločeno, da se dosedanje ime trga »Konjice« v konjiškem srezu dravske banovine spremeni v ime »Slovenske Konjice«. V bodoče je torej v uradnem dopisovanju in službenih spisih uporabljati vselej samo novo ime »Slovenske Konjice«.

Upokojenec

Sklad za upokojence. V »Učiteljskem tovarišu« je bil objavljen članek, v katerem pisec zagovarja potrebo ustanovitve posebnega sklada, iz katerega naj bi se upokojencem v času od upokojitve pa do nakazila pokojnine, dajale podpore in predujmi. Znano je namreč, da morajo novi upokojenci pogostokrat po več mesecev čakati, preden dobe pokojnino, aktivitetni prejemki se jim pa takoj ob upoko-

jitvi ustavijo. Treba je nujne odpomoči, ker so bila doslej vsa prizadevanja, da bi se takoj ob upokojitvi pokojnina odmerila in začela izplačevati, brezuspešna. Zato predlaga člankar, naj bi se pri kakem kreditnem zavodu drž. nameščencev ustanovil poseben sklad za upokojence, iz katerega bi se novoupokojenim uslužbencem izplačevala začasna pomoč kot predujem na pokojnino, vsaj v višini 75%

škega orožja na steni sveženj zastrupljenih pušic.

Poklicala je svojo zvesto spletično in hišno, staro Giuseppe, ki je romala z njo križem sveta že dobrih trideset let. Izročila ji je stekleničko in pušico z besedami:

»Konice namoči za več dni v malo vode, odlij vodo v to stekleničko in mi jo izroči tisti večer, ko bo premijera »Melisandre«.

»Že prav, gospa,« je odgovorila Giuseppe ravnodušno.

»Prizezi mi pri Kristusu, da boš storila, kar sem ti pravkar ukazala.«

»Prižečem.«

»Pri Kristusu?«

»Pri Kristusu.«

Mladi literat je so se smehljali.

»Boste videli!« je dejala Kornelija s tako tragično kretnjo glave, da je zmedla mlade literate. Kdo pa ve, prav res, česa vsega je zmožna?

Na premijeri »Melisandre« je bila Kornelija božanstvena. Znala je iz svojega ubitega glasu in onemoglega telesa iztrgati nezasišane poudarke patetičnosti in groze. Cvet Florence, ki je bil sprva malce odporen in porogljiv (saj je že toliko časa občudoval Kornelijo!) se je tudi to pot dal vnovič

ukrotiti veliki tragediji in ji tako besno vzklikal, da so se otožnost slovesa, in »nikoli več« ločitve izražali v sami norosti ploskanja, ki se ni hotelo poleči...

Sicer je bila pa Kornelijina igra polna tako presunljive resničnosti, da je malo po malo nekakšna groza objemala dvorano. Junakinja drame umre ob razpletu, to so vsi vedeli. Da ostane sama sebi enaka ob podajanju te smrti, kaj bo Kornelija vendar storila? In nejasno pričakovanje neke navedne reči je stiskalo tisočem srca.

V zadnjem odmoru, ko je bila med grmadami rož, s katerimi so ji napolnili garderobo, še bolj prsteno blede, je rahlo odslovila pri vratih gnječo črno oblečenih gospodov, ponavljaše s svojim kristalnim glasom, kolikor ga je le še imela v oblasti: »Zbogom, prijatelji!« Medtem, ko je nadzornikov zvonec klical po hodnikih, je Kornelija odprla okno, ki je gledalo na eno najbolj temnih uličic starega mesta, z dolgi požirki pila zrak, ki je bil prenasiten z vonjem po česnju in revščini in zaklicala:

»Zbogom, Florenca!«

Nato je rekla Giuseppe:

»Stekleničko!«

Giuseppa ji jo je izročila brez besede.

bodoče pokojnine. Obresti bi morale biti seveda zelo nizke, največ 5%. Če bi to ne bilo izvedljivo za vse drž. uslužbence, naj bi učiteljska organizacija vsaj za svoje člane izvedla ta načrt. Morda bi se dosegel uspeh najlažje tako, da bi vsak učitelj že nekaj let pred upokojitvijo nalagal denar v dotični zavod za čas, preden se mu nakaže pokojnina. Priporočljivo bi bilo tudi, da bi se v ta namen vsi učiteljski denarni zavodi združili in bi vsi učitelji v novo skupno hranilnico vložili vse svoje prihranke, ki so doslej raztreseni po raznih neuradnih zavodih. Vsekakor je prav v tem vprašanju ideja samopomoči nujna in bo treba nekaj ukreniti.

Doklade staroupokojenih duhovnikov. Finančno ministrstvo je že z razpisom od 10. novembra 1926, DR. št. 129.226, pojas-

nilo, da se duhovnikom, upokojenim po predpisih starih kongrualnih zakonov, če niso bili prevedeni na uradniški zakon iz leta 1923., ne zmanjšajo osebne draginske doklade po odločbi ministrskega sveta DR. št. 99.000 od 24. jul. 1926. Ta predpis se nanaša le na aktivno duhovništvo vseh priznanih ver, ki ni razvrščeno po navedenem uradniškem zakonu od 31. julija 1923. — Na vprašanje neke finančne direkcije je občni oddelek finančnega ministrstva z razpisom od 7. junija t. l., št. 15.607/I pojasnil, da je prej navedeno pojasnilo istega ministrstva še zmerom v veljavi. Zato se bodo staroupokojenim duhovnikom osebne draginske doklade še naprej izplačevale v nezmanjšanih zneskih, eventualni odtegljaji se bodo pa povrnil.

Naše zadrugarstvo v Kranju

Objavljamo poročilo upravnega odbora za poslovno leto 1933. agilne in nadvse delavne naše Nabavljalne zadruge v Kranju, ki more služiti mnogim večjim zadrugam za vzgled in vzpodbudo.

I.

»Naša Zveza je v svoji spomenici, ki jo je predložila merodajnim faktorjem koncem minilega meseca s prošnjo za zaščito našega zadrugarstva, ugotovila dejstvo, da je zbranih že nad 100.000 družin državnih uslužbencev v naših zadrugah. V njej poudarja tudi dejstvo, da zavzema zadrugarstvo drž. uslužbencev v Jugoslaviji eno izmed prvih mest na svetu. Vse to kaže jasno, da naš zadrugi pokret ni kaprica posameznega človeka, ampak je naša dejanska potreba, popolnoma navenen akt samopomoči v časih težke ekonomske krize. Brzi razvoj našega zadrugarstva v teku dobrega desetletja njegovega obstoja je najboljši dokaz, da so izginili vsi predsodki, ki so se pojavljali še pred kratkim v naših vrstah. V Kranju že sešestje danes na prste ene roke vse družine drž. uslužbencev, ki še niso naši člani. Stroga resnost nam je pridobila glas, ki je kos vsaki konkurenci.

II.

V minilem poslovnem letu je napredovala naša zadruga v vsakem oziru. Število članov odjemalcev se je povečalo, promet je narasel. Blaga se je prodalo za 27,5% več kakor v letu 1932. Na enega zadrugarja je odpadlo povprečno v l. 1932. za Din 3957 prodanega blaga, v l. 1933. pa za Din 4592. Število članov je porastlo od 192 na 211. Na novo je vstopilo 33 članov, izstopilo pa 14. V enakem razmerju je porasel čisti dobiček, ki znaša letos Din 81.086'72. Napredek zadruge je pripisati v precejšnji meri tudi dejstvu, da je vpeljala uprava prodajo manufakturnega blaga. Z ljubljanskim zastopstvom domače tovarne Teokarović in drug v Paračinu smo sklenili dogovor, da kupujejo pri njem naši člani potom zadruge blago za obleke. Splošno zadovoljstvo z nabavljenim blagom potrjuje najbolj dejstvo, da se je prodalo z našim posredovanjem navedenega blaga okroglo za Din 30.000. Vrh tega ima zadruga v zalogi v zadnjem času tudi blago za perilo. Zaloga se bo takoj povečala in razširila, ko pokaže povpraševanje članstva zanimanje za to robo.

III.

Pred dvema letoma povečani in razširjeni naši poslovni prostori so se že izkazali kot nezadostni za vedno rastoči pro-

met zadruge. Z naklonjenostjo tukajšnjega sreskega načelstva je dobila naša uprava izhod v smislu čl. 82. zakona o uradniških zadrugah, kako je odpraviti prostorne nedostatk. K dosedanjim prostorom smo prizidali še dva poslovna prostora. Sobica v izmeri 13 m² se pa uporablja kot skladišče. Stroški letošnje adaptacije znašajo v celoti Din 14.807'65. Neodpisani ostanki adaptacijskih izdatkov v prejšnjih letih znaša še Din 12.000. Od vsega tega se je odpisalo letos Din 13.403'80. Od vseh adaptacijskih izdatkov za naše poslovne prostore, ki so znašali nad 43.000 Din, nam ostane tedaj še odpisati v bodočih letih Din 13.403'85. Čeprav smo uverjeni, da bodo dosedanji prostori zadoščali za precejšnje število let, vendar ne smemo opustiti misli, da si pridobimo čim prej svoj lastni »Zadrugi dom«. Da to ni več utopija, nam kaže naš rezervni fond, ki je znašal koncem leta 1933. Din 109.216'03. Z letošnjo dotacijo se bo pa povzpela na Din 136.562'25.

Razdelitev čistega dobička za poslovno leto 1933. v znesku Din 81.086'72 nameravamo predlagati skupščini v sledečem razmerju: a) rezervni fond Din 27.346'22; b) penzijski fond Din 3500'—; c) fond za obče cilje Din 1500'—; d) fond za članske cilje Din 10.000'—; e) nagrade Din 1000; f) 4% povračilo članom Din 37.740'50.

V.

Posebno pažnjo moramo posvečati našemu fondu za članske cilje. Njegova naloga je v prvi vrsti izplačati posmrtnino po smrti zadrugarjev in njih rodbinskih članov. Zadruga ideja lajša tu bedo v najtežjem primeru, ki se more pripetiti v rodbini naših članov. Na posmrtnini se je izplačalo v minilem letu na račun tega fonda Din 428'—, v letu 1934. pa že Din 2543'—. K tem zneskom je dodati še posmrtnino naše vzajemne samopomoči, pri kateri je izplačala zadruga do te skupščine na račun prijavljenih članov v štirih smrtnih slučajih Din 4230'—. Članstvu priporočamo, da se oklene te vzajemne institucije in pomaga z aktivnim sodelovanjem na letošnji skupščini sestaviti kar najboljši pravilnik.

VI.

Vsled sprememb in dopolnitev k davčnemu zakonu, ki so bile objavljene dne 20. februarja 1934, mora naša zadruga opustiti prodajo luksuznih predmetov in alkoholnih pijač, ako hoče obdržati dosedanje davčne olajšave. Po določbah te zakonske novele se obdavčujejo zadruge, ki ne opuste prodaje navedenih predmetov, kakor akcijska društva, to je velebanke in tovarne. Če ne dobi upravni odbor do dneva skupščine dovoljnih informacij, na-

»In zdaj v smrt!«
In stopila je na oder.

• •

Igrala je in izmenoma je ječala in nečloveško rjovela vse peto dejanje, kjer si Melissandra, preganjana, razkrinkana, ko se vsi njeni zločini iz prvih štirih dejanj obrnejo proti nji, poišče nazadnje zavetje v smrti.

Tisti trenutek je Kornelija izvlekla iz nedrij smaragdno stekleničko...

• •

Na dnu, prav na dnu je morda celo sama vedela, da strup s pušice — seveda če je bil zares smrtonosen — ne more učinkovati, razen če pride z vbodljajem v žile. Toda tudi sicer je vedela in je bila prepričana, da jo Giuseppa ni ubogala in da je v stekleničko najbrž vlila samo nekaj kapljice čiste vode.

In vendar, komaj je nastavila stekleničko na ustnice, je trdo padla na tla, kakor ubita od strele. Vsa je pozelenela. Udi so se ji zvijali v krčih, katerih nobena umetnija ne bi mogla glumiti. Ni mogla izreči niti zadnjih besed drame in dvojce tovarišev jo je meralo odnesti z odra.

Smrt se je v njenih obrnjenih očeh pojavila tako očitno, tako prepričljivo, da je vse občinstvo planilo pokonci od groze.

In nihče ni dvomil, da se je Kornelija Tosti resnično in prostovoljno zastrupila.

• •

Nihče, niti Giuseppa. Stara ženica je bila nekaj ur prej sama vlila v ozko grlo prazne stekleničke nekaj kapljice iz vrča za vodo, ki je stal v jedilnici. Vendar se je vrgla preko gospodaričinega trupla kričaje kakor vsi ostali:

»Zastrupila se je! Saj je sama to napovedala!«

Korneliji se je zdelo, da dva tedna visi med življenjem in smrtjo. Dva tedna so vsi dnevniki v Evropi in Ameriki objavljali poročila o njenem zdravju. In zdravniki so odkrili ime in razlagali časopisnim poročevalcem lastnosti in učinke strupa, katerega ni bila zaužila...

• •

In šest mesecev po poslovnih predstavi in po svoji zastrupitvi se je Kornelija pomlajena vrnila v florentinsko Veliko gledališče.

K. D.

merava predlagati skupščini, da se zadruga prilagodi zahtevam davčne novele, to je, da opusti prodajo vina in predmetov, ki podleže luksuznemu davku. S tem bo mo seveda priznati naziranje gotovih krogov, da uporabljanje toaletnega mila, čokolade in vina ne spada v življenjski standard državnih uslužbencev.

Objavljamo prednje poročilo, čeprav z zakasnitvijo, ker je najboljši dokaz, da tudi številčno šibke zadruga ob poštvalnosti in delavnosti sposobnih voditeljev morejo doseči tako odlične uspehe, kot jih je prav naša vzgledno upravljana nabavljalna zadruga v Kranju. Na drugih zadrukah je, da jo posnemajo.

Po svetu

Statistika poštinskih uslužbencev. Iz statističnih podatkov svetovne poštne zveze objavljamo te-le številke o stanju poštinskih uslužbencev po raznih državah. V Združenih državah Severne Amerike je 289.000 p. t. t. uslužbencev, Nemčija ima 246.000 p. t. t. nameščencev, Angleška približno 229.000, Japonska 181.000, Francoska 110 tisoč, Angleška Indija 107.000, Rusija 87 tisoč, Češkoslovaška 42.000, Poljska 32.000, Rumunija 25.000, prav toliko tudi Argentinijska, po 20.000 p. t. t. uslužbencev imajo Španija, Italija in Madžarska, Švica pa 16.000 nameščencev. Podatki iz Kitajske in Peruja manjkajo. Vseh p. t. t. uslužbencev na svetu je približno 1.750.000.

Znižanje prejemkov v Italiji. Poročali smo že, da je italijanska vlada letos v aprilu znižala prav občutno vse plače svojim nameščencem. Prejemki so se v Italiji znižali od leta 1929. že trikrat, tako da je sedanje znižanje že četrto. Leta 1930. so se plače in pokojnine znižale za 8%, prihodnje leto pa kar do 12%, letos pa spet. Pri tem se je znižanje izvršilo sorazmerno z višino prejemkov. Plača od 500—1000 lir na mesec se je znižala za 6%, od 1000—1500 lir za 8%, od 1500—2000 lir za 10%, prejemki nad 2000 lir na mesec so se pa znižali za 12%. Razen tega so se znižali tudi postranski prejemki, zlasti družinske doklade. Uslužbenci, stanujoči v občinah z izpod 20.000 prebivalci, so izgubili 50% draginske doklade, v krajih do 50.000 prebivalcev znaša znižanje 40%, v mestih do 100.000 se je doklada znižala za 25%, v večjih mestih pa za 10%. Ci-

vilni in vojaški upokojenci z zadnjo redukcijo niso bili prizadeti.

Nove redukcije plač železničarjev v Švici. Švicarska zvezna vlada je sklenila, da se morajo v tekočem letu osebni izdatki švicarskih zveznih (državnih) železnic znatno znižati. To znižanje je omejeno s tem, da je za oženjene železničarje kot minimum, izpod katerega se plača ne more znižati, določen znesek 260 frankov (približno 3200 Din) na mesec. Za neoženjene je pa predvideno znižanje samo tedaj, če zaslužijo nad 1.600 frankov na leto.

Socijalna politika

Ogromni dobički tujcev. Pod tem naslovom je »Kmeti list« objavil zanimivo poročilo, iz katerega prenašamo sledeče odlomke: »Naravnost vnebovpijajo primer, kako se košatijo tujci pri nas na naš račun, nam nudi rudnik bakra v Boru v Srbiji. Ta rudnik izkorišča neka francoska družba. Ta družba je delniška in delniški kapital znaša 15 milijonov francoskih frankov, ki je razdeljen v delnice po 100 frankov. Samo letošnji dobiček družbe pa znaša okoli 50 milijonov frankov ali 160 milijonov dinarjev! Od tega dobička bo družba pač plačala davek, potem delavske mezde, provizije (samo te znašajo okoli 20 milijonov frankov!), preostali znesek pa bodo razdelili tako, da bo dobil vsak delničar za svojih 100 frankov kapitala 130 frankov! Tako velikega dobička pa družba ni izkazala samo letos, ampak ga izkazuje že vsa leta od l. 1922 naprej, tako da je podjetje v 11 letih že 15 krat zaslužilo v podjetje vloženo glavnico! — Pri tako bogatih dohodkih pa bi človek mislil, da bo družba vsaj svoje delavce dobro plačevala in kmetom dajala pošteno odškodnino za poškodovano zemljo in posevke. Temu pa ni tako. Delavci zaslužijo povprečno komaj po 20 Din na dan, (torej toliko, kakor zaslužijo pri nas delavci, ki delajo na račun bednostnega fonda!), s kmeti pa ima družba večne pravde...«

Narodno gospodarstvo

Varčevanje. Na predlog prometnega ministra je bila izdana uredba o ureditvi nagrad in postranskih prejemkov pri poštnih hranilnicah. Po ti uredbi prejema odslej

člani nadzorstva kot nagrado pol odstotka čistega dobička na leto, vendar ne sme nagrada za vsakega odbornika znašati več kot 30.000 Din. Za udeležbo na sejah prejema razen tega člani nadzorstva še nagrado po 1000 Din na mesec. Kdor izostane od petih sej na mesec, te nagrade ne prejme. — Uslužbencem poštne hranilnice pa pripada kot nagrada 25% čistega dobička na leto, ki se razdeli po posebnem pravilniku. Za najvišje in višje uradnike ta nagrada ne sme biti večja od polovice nagrade, katero so prejeli za leto 1933. Doslej so prejeli uslužbenci 5% čistega dobička na leto in se bo zaradi znižanja nagrad prihranilo približno 1.300.000 Din. — Člani nadzorstva, ki so razen dveh, vsi višji državni uradniki, so prejeli doslej 1% čistega dobička. Za leto 1933. je 6 članov prejelo 513.656 Din. To znižanje bo dalo približno četrtilijona dinarjev prihrankov. Prihranjene vsote pridejo v dobro drž. blagajni, ker se za toliko zviša dobiček države.

Zdravstvo

Kako naj živimo ob poapnenju žil.

Normalno — če smemo tako reči — je poapnenje žil ali arterioskleroza obolenost poznejših let, na katero je moderni človek že kar pripravljen. Bolezen v ožjem smislu je arterioskleroza tedaj, če nastopi predčasno, torej v mlajših letih, in pa če nastopi posebno hudo. O tem govori profesor Minkowsky in pravi: Življenje človeka s poapnenimi žilami naj se v toliko spremeni, da dobiho ravno oni organi več miru in počitka, ki so morali prej čezmerno delati, dočim naj drugi organi, ki so bili prej manj vpreženi, sedaj bolj delajo. A sprememba naj se izvrši le prav počasi in postopoma. Sportno udejstvovanje katerekoli vrste ni priporočljivo. Zlasti velja to za kole sarjenje, dočim se plavanje in jahanje lahko dopusti. Pametno sprehajanje, lahka turistika in sobna telovadba se more dovoliti v vseh onih primerih, ko sprememba srca in cev še ni zelo napredovala. Če pa srce svojemu delu ni več kos, se mora pričeti zdravljenje z daljšo ali krajšo dobo absolutnega miru. Ko se je srce okrepilo, pridejo na vrsto kopeli, počenši z mlačno vodo od 33 do 34° C in nadaljujoč z mrzlejšo vodo. Ob hudi obolenosti srca z vodenico in splošno telesno slabostjo so pa tudi te kopeli prepovedane.

Tudi mera duševnega dela se mora urediti. Treba je večjih odmorov, potrebna je sprememba dela, izogibati se moramo duševne razdraženosti, skrbeti moramo za zadostno spanje, za opravo potrebe, preden gremo spat, in pa preveč ne smemo zvečer jesti. Prehrana naj bo mešana, ne preobilna, ne preveč zabeljena in naj bo lahko prebavljiva. Mesa naj vmes ne bo dosti.

Dalje pravi Minkowsky, da ni pravilno, če bolniku alkohol, kavo, čaj in tobak popolnoma prepovemo. V malih količinah zaužita morejo ta nasladi celo koristiti. Seveda, če bi se bilo pri tem bati zlorabe, naj se alkohol itd. popolnoma prepove. Prepove naj se tudi pri osebah, ki so preveč razdražljive in pri katerih obstoji možnost kapi. V posebnih primerih naj se vzame digitalis, diuretin, kofein, morfin ali kaj podobnega; seveda je pa to izključno le stvar zdravnika. (»Zdravje«.)

Hranilna vrednost sira.

Sir spada med najredilnejša in cbenem najcenejša hranilna sredstva. Da ga ljudje ne uživajo v tisti meri, kot zasluži, je kriv predsodek, da je sir težko prebavljiv. A to ni res. Razne vrste sira so samo tedaj težko prebavljive, če požiramo prevelike kose. Sir zahteva vsaj takšno prežvečenje kot druga hranilna sredstva; in če pride v želodec dobro prežvečen, kot kaša, ali pa dobro premet, ga more dobro prebaviti in izrabiti tudi najslabši želodec. Zmet sir moreš porabiti tudi kot pridatek h kavi. Ostro pripravljen sir in zelo mastne sirove vrste so sicer tudi zelo redilne, a zahtevajo tudi prav zelo dober želodec.

Redilnost sira je razvidna iz sledečega seznama, ki nam kaže vsebino redilnih snovi v odstotkih in pa kalorijsko vrednost za 100 gramov vsakratnega redilnega sredstva:

Vrsta	Beljako-vina	Mastoba	Ogljikovi hidrati	Voda	Kalorije
Meso (ne mastno)	20	3	—	76	121
Jajca	12	11	1	74	168
Kruh	6	—	57	34	253
Mleko	3	4	5	87	67
Sirovo maslo	1	81	1	13	761
Ementalec	28	27	2	34	419
Gervais	14	38	—	43	421
Gorgonzola	25	28	2	36	385
Parmezan	37	17	2	32	356
Roquefort	24	29	3	34	396
Skuta	35	5	1	52	222

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič, Ljubljana

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih Lastna zaloga modnega blaga. Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Ljubljana
Pražakova ulica

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 Špecerija

Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.

Poštni čekovni račun št. 10681 / Telefon št. 3413

Posojila tudi ranžijska (do Din 10.000-) vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo in poročstvu. Hranilne vloge na hranilne knjižice in vloge v tek rač. obrestuje, ako so vezane na krajšo dobo, po 5% — 6 1/2%. Izplačila promptna. Tovariši, rešila nas bo samo stanovska in zadruga zavednost.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Franciščanska ulica

Telefon št. 2312

Račun pošl. hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

Priporočamo trdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

Nogavice, kravate, žepne robce, rokavice, vezene, čipke, D. M. C. sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje v največji izbiri pri

Josip PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

IVAN PERDAN NASL. LJUBLJANA

Veletrgovina kolonijalnega in specerijskega blaga

Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfiniše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri turški Teokarovič.

Širite z adružno misel med svojimi tovariši!